

Kurjer Łódzki

Numer pojedynczy 100.000 Mk.

Redakcja Zawadzka 1 Administracja Piotrkowska II :: Służynka pocztowa 132 :: Telefon 229.
Redaktor przyjmuje od godz. 3-4 popołudniu. Kierownik Administracji przyjmuje od godz. 11-12 rano.

Redakcja otwarta od godz. 9-12 i od godz. 2-7 po poł.

Administracja czynna od godz. 8 rano do godz. 7 po południu bez przerwy.

Konto czekowe
P. K. O.
Nr. 61747.

CENA PRENUMERATY:	
W Łodzi — — —	miesięcznie Mk. 1000000
Dla robotników	" 1'00000
Na prowincji	" 2500000
Zagranicą	" 7000000
Odnoszenie do domu	" 150,000

CENY OGŁOSZEŃ:	
Przed tekstem Mk. 5 000 za w. sz. milimetr. 1 lam. (strona 8 lamów)	
W tekście	50000 " " " 1 " " 5 "
Za tekstem	40000 " " " 1 " " 8 "
Nekrologi	40000 " " " 1 " " 8 "
Komunikaty	40000 " " " 1 " " 8 "
Zwyczajne	25000 " " " 1 " " 10 "
Drobne od m. 15000 do 25000 za wyraz najmniej za ogłoszenie m. 150000	
Ogłoszenie nadesłane po godz. 7-ej wiecz. o 30 proc. drożej.	

ZAMIEJSCOWE o 50% drożej. ZAGRANICZNE o 100% drożej.
Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.
Za terminowy druk ogłoszeń, komunikatów i ofiar Administracja nie odpowiada.
Artykuły nadesłane bez oznaczenia honorarium uważane są za bezpłatne.
Rękopisów nie zwraca się.

Wychodzi codziennie o godzinie 5 rano.

ADMINISTRACJA „Kurjera Łódzkiego”

podaje do wiadomości P. T. Inzerentów, że

„ „ **dziś** upływa „ „

ostatni termin

na zamawianie ogłoszeń do

numeru świątecznego,

który ukaże się w poniedziałek t. j. w dniu 24 b. m. w znacznie zwiększonym nakładzie i objętości.

Zawierać będzie prócz bardzo bogatego tekstu, oryginalne ilustracje i karykatury nowo-zaangażowanych sił.

Praca sanacji musi być szybka i jednolita. Projekt rządowy ustawy o wyjątkowych pełnomocnictwach dla Prezydenta Rzeczypospolitej.

Warszawa, 21 grudnia (tel. wł. Kurjera Łódzkiego). Zgłoszony na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu przez Prezesa Rady Ministrów p. Wł. Grabzkiego, projekt ustawy o wyjątkowych pełnomocnictwach dla Prezydenta Rzeczypospolitej w zakresie sanacji Skarbu, jako wniosek nagły, brzmi:

Art. I. — Upoważnia się Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania do dnia 31-go grudnia 1923 r. na podstawie uchwał Rady Ministrów rozporządzeń z mocą ustaw dla przeprowadzenia sanacji skarbu i reformy waluty. Upoważnienie to dotyczy w szczególności:

1) zmian w postępowaniu w dziedzinie podatków i opłat oraz w terminach ich płatności;

2) zaciągnięcia pożyczek państwowych do wysokości 500,000,000 franków złotych oraz ustalenia warunków tych pożyczek, względnie nadania im specjalnych gwarancji, o ile jednak nie będą one połączone z alje-

nacją lub wydzierżawieniem regalijs państwowych;

3) zmiany statutów państwowych instytucji kredytowych i instytucji kredytu długoterminowego;

4) ustalenia nowego systemu monetarnego i wprowadzenia go w życie;

5) ustalenia sposobu przejścia na nową walutę, określenia relacji marek polskich do przyszłej jednostki monetarnej i likwidacji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej;

6) zatwierdzenia statutu Banku Emisyjnego, udzielenia mu przywileju emisji biletów bankowych, przekazania mu w drodze alienacji części majątku państwowego niezbędnego dla jego działalności oraz zawarcia z Bankiem Emisyjnym umowy, ustalającej stosunek jego do Skarbu;

7) przerachowania zobowiązań publicznych i prywatno-prawnych na nową walutę oraz sposobu i terminów ich wplat;

8) konwersji i konsolidacji poży-

czek i zobowiązań państwowych;

9) sprzedaży państwowych przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych do łącznej sumy 150,000 000 fr. zł.

10) zastosowania niezbędnych dla uniknięcia deficytu budżetowego oszczędności w gospodarce państwowej drogą zmian — w granicach konstytucyjnie określonych — organizacji, zakresu działania i postępowania władz i urzędów państwowych administracyjnych względnie do ich znoszenia z wyjątkiem Ministerstw, jakoteż przekazywania samorządom niektórych zadań i czynności sorawowanych dotąd przez organy państwowe przy równoczesnym zarewieniu samorządom odpowiednich źródeł dochodów.

Art. II. — Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydane na podstawie niniejszej ustawy, winny być podawane do wiadomości Sejmu i Senatu.

Art. III. — Ustawa niniejsza obo-

wiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. IV. — Wykonanie powyższej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu, a w zakresie punktu 10 go art. I również Prezesowi Rady Ministrów.

Art. V. — Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Dzień Polityczny.

W sprawie rewizji traktatu handlowego polsko-francuskiego.

Min. Przem. i Handlu przygotowało wnioski w sprawie rewizji traktatu handlowego polsko-francuskiego i zamierza w najbliższym czasie wystąpić z odpowiednimi propozycjami do rządu francuskiego.

Sejm bawarski nie chce się rozwiązać.

Sejm bawarski odłożył na czas nieoznaczony rozpatrywanie wniosku bawarskiej partii ludowej w sprawie rozwiązania seimu.

Sejm ma zaufanie do rządu Grabskiego.

Gabinet obecny nie jest zwalczany.

Za votum ufności głosowało 193 przeciw 76 posłów.

Rataj — Marszałkiem Sejmu.

Wybór marszałka Sejmu.

Warszawa, 21 grudnia (PAT). — Po odczytaniu interpelacji, w pierwszym czytaniu odesłano do komisji skarbowej rządowy projekt ustawy o wyjątkowych pełnomocnictwach.

W sprawie wyboru marszałka wpłynął wniosek posła Dąbskiego: **Sejm nie przyjmuje do wiadomości rezygnacji marszałka Rataja.**

W głosowaniu nad tym wnioskiem **uchwalono go wszystkimi głosami przeciw** głosom „Wyzwolenia” i „Jedności Ludowej”.

Wice-marszałek Sejmu oświadczył, że zawiadomi posła Rataja o tym ponownym wyborze i zapyta się go czy wybró przyją.

Rozprawa nad eksces premiera Grabskiego.

Niedoszły premier ma głos.

Posel Thugutt: Rząd poprzedni padł w ucieczce. Ze wszystkich zarzłów, jakie mamy przeciwko poprzedniemu rządowi, dochodzi jeszcze brak odwagi stanięcia przed izbą. Po upadku tamtego rządu ośmieliłem się w imieniu grup, które mi dały votum zaufania, proponować utworzenie rządu parlamentarnego, czy pozaparlamentarnego, to jest kwestja techniczna w łonie samej izby, ale rządu, któryby miał pewną wspólną linię wytyczną. Okazało się to niemożliwym. Tego rodzaju odmowy są wbijaniem gwoździ do trumny parlamentarizmu polskiego. Prawa strona izby, zwłaszcza skrajna, głosiła za wyrażeniem uznania jakimkolwiek rządowi, żeby tylko był oparty na większości polskiej. W mojej koncepcji, rząd, któryby powstał, byłby oparty na większości polskiej. Jeżeli przy ustalaniu rządu na podstawie pewnej wspólności poglądów na dalszym planie brałem także pod uwagę oparcie rządu na znacznej większości polskiej, to czyniłem to tylko dlatego, aby nie ułatwiać demagogii walki z tym rządem.

Ktos w Polsce rządzić musi, jeżeli będzie człowiekiem, do którego mamy zaufanie, pomimo pewnych wątpliwości politycznych, **trzeba mu umożliwić rządzenie.** Do obecnego rządu i obecnego jego premiera politycznego zaufania włości mieć nie możemy.

Thugutt ma zaufanie do nowego prezydenta ministrów.

Natomiast mam całkowite zaufanie do charakteru prezesa Rady Ministrów i jego towarzyszy oraz do jego zdolności zawodowych. Nie odmawiamy mu poparcia i pomocy w przedłożeniach skarbowych z zastrzeżeniem, że ciężar musi obarczyć równomiernie wszystkich. Jeżeli nie będziemy mieć nowych niespodzianek, to stosunek nasz do rządu będzie życzliwie neutralny i umożliwi mu pracę. Specjalne pełnomocnictwa dla rządu muszą być poważnie pomyślane, ale **nasza życzliwość neutralna dla rządu** jest za wycofaniem ustawy wniesionej przez rząd poprzedni, a przekreślającej reformę rolną i wniesieniem nowej ustawy.

Stanowisko Ch. D.

Posel Chaciński (Chrz. Dem.): Klub Ch. D. traktuje ten rząd jako rząd koalicyjności Państwowej. Program rządu dotyczący sanacji finansów bezpieczeństwa państwa i troski o oświatę, odpowiada najbardziej palącym potrzebom państwa. Projekt rządu o zaspokojeniu tych potrzeb będziemy traktować życzliwie. Z uznaniem podkreślam słowa premiera, że rząd nie uszczuplił zdobytych w dziedzinie socjalnej i zapowiedź wniesienia ustawy o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. W pracy nad pacyfikacją kraju i złagodzeniem walk partyjnych rząd znajduje nasze poparcie. **Wnoszę: Sejm przyjmuje o-**

Świadczenie pana Prezesa Rady Ministrów do wiadomości.

PPS wstrzymuje się od głosowania.

Posel Barlicki PPS: Klub nasz nie może wziąć odpowiedzialności za gabinet p. Grabskiego. Program gabinetu nie dał odpowiedzi, jak Rząd zachowywał się bęzie co do spraw polityki Rzeczypospolitej. Ani program, ani skład gabinetu nie czynią zadość postulatów demokratycznej polityki. Nie chcąc przedłużać przesilenia, wstrzymamy się od głosowania, a dalszy stosunek do rządu, uzależnimy od jego postępowania.

Mówca stawia przytem cały szereg postulatów.

PSL gotowe udzielić poparcia

Posel Dąbski PSL: Klub nasz, dążąc do szybkiego utworzenia rządu, przychylnie odniósł się zarówno do misji p. Thugutta, jak i Grabskiego. Klub PSL żadnemu z dotychczasowych rządów nie odmówił poparcia w sprawie konieczności państwowej. Nie odmawiamy i temu rządowi poparcia, zastrzegając sobie bliższe określenie stosunku od zachowania się rządu wobec ludności wiejskiej. Spodziewamy się, że do spraw, które powinny być wykonane, należy reforma rolna. W tym znaczeniu PSL gotowe jest udzielić poparcia rządowi posła Grabskiego, zastrzegając sobie zażalenie stanowiska co do żadnych pełnomocnictw po zaznajomieniu się z nimi.

Zydzi odmawiają zaufania.

Posel Reich Koło żydowskie. Obecność w gabinecie ministra Sosnkowskiego odsłania intencje rządu. Generał Sosnkowski pierwszy ograniczył w armii równouprawnienie żydów. Stworzył obóz koncentracyjny w Jabłonie, podjął myśl eliminowania żydów z wojska, zamieniając obowiązek krwi na taką pieniężną. Koło żydowskie odmawia obecnemu rządowi zaufania.

NPR za rządem.

Posel Hertz w imieniu NPR składa deklarację: „W ciężkiej sytuacji, w jakiej znajduje się państwo i warstwy pracujące, jedynie silny rząd parlamentarny, o zaufaniu polskich stronnictw demokratycznych, może dać rękojmię, że nie będzie gorzej, lecz lepiej. Godzimy się najzupełniej ze stanowiskiem p. Grabskiego co do wysunięcia na czoło wszystkich zagadnień sprawy naprawy skarbu. **Usiłowania jego będziemy popierali pod warunkiem, że będzie on dążył do naprawy skarbu przez równomierne rozłożenie ciężarów podatkowych na wszystkie warstwy w stosunku do ich możliwości.**”

Niemcy i Ukraińcy lękają się rządu.

Posel Karau w imieniu klubu niemieckiego oświadczył, że nie może udzielić votum zaufania obecnemu rządowi.

Posel Tarasskiewicz Klub ukraiński: Jeżeli chodzi o naprawę skarbu, to zupełnie szczerze życzymy rządowi powodzenia, lecz boimy się, że ten rząd stanie się ostatecznie narzędziem w rękach prawicy. To też nie możemy udzielić mu naszego zaufania.

Replika prezydenta Grabskiego.

Prezes Rady Ministrów Grabski: Oświadczenia przedstawicieli stronnictw i Sejmu napawają mnie przekonaniem, że naprawę skarbu wszyscy istotnie uznają za cel tak ważny, że rząd, który sobie ten cel stawia, może liczyć na współpracę Sejmu. Jeżeli zabieram teraz głos, to tylko dla krótkiego wyjaśnienia niektórych ustępów mego prze-

mówienia, które wskutek swojej lakoniczności nie zostało dostatecznie zrozumiane. Nie chciałem, jak to dotychczas często się działo, występować z deklaracją rządową, w którejby się mieściło zbyt wiele tematów, a starałem się być bardzo zwięzłym, wskutek czego niektóre rzeczy mogły być niedostatecznie oświetlone.

Stosunek do mniejszości narodowych.

Stosunku do mniejszości narodowej nie określiłem, bo uważałem że ogólne stanowisko rządu, zachowującego bezpartyjność, pokojowość, daje już punkt wyjścia do zrozumienia, jakim będzie ten rząd w stosunku do tych wszystkich, którzy się uważają za pokrzywdzonych. Ale zresztą sądzę, że takie sprawy, których załatwienie wymagałoby bardzo ciężkich starań wewnętrznych, wytworzyłby duże trudności w państwie, nie mogą wysuwać na szczele zagadnień w państwie i Sejmie, gdyż to utrudniałoby oczywiście sanację.

Reforma rolna.

Wyjaśnienia wymaga jeszcze ustęp dotyczący się reformy rolnej. Zaznaczyłem w swoim przemówieniu, że jednym z motywów szybkiego działania w zakresie naprawy skarbu jest to, że postępy i w dziedzinie szkolnictwa i w dziedzinie reformy rolnej, i udoskonalenia społecznych, stają się niemożliwe, jeżeli naprawa skarbu nie zostanie szybko dokonana; i to nie tylko dlatego, że bądź co bądź **każda reforma wymaga pewnych nakładów ze strony skarbu, lecz także dlatego** i tu jest największą trudność, że przy złym stanie skarbu i waluty niema kredytu, a przy braku kredytu reforma, która daje warstwom biednym możliwość stworzenia sobie nowego warsztatu pracy jest fikcją i **przynosi tylko korzyść tym, którym ta reforma jest najmniej potrzebna, a mianowicie bogatym warstwom wśród włościńców biedniejsze warstwy włościńskie bowiem mają możliwość korzystania z reformy rolnej tylko przy dobrej walucie. I dlatego dobra waluta jest absolutnie niezbędną.** To mówiłem tutaj z najgłębszego przekonania, że reforma rolna mogła przynieść tym warstwom pożytek, którym przynieść powinna.

Naprawa skarbu bez narażenia zdobyczy w postępie społecznym.

Drugim ustęp wymaga jeszcze bliższego wyjaśnienia. Mówiłem, że rząd będzie się starał, aby naprawa skarbu dała się osiągnąć bez narażenia zdobyczy w postępie społecznym. Za jedną z takich zdobyczy uważam ustawę o reformie rolnej, która została usankcjonowana, która jest prawem i zawsze będą daleki od mniemania, **żeby ta reforma była przeszkodą dla sanacji skarbu.** Nigdy tego nie uznawałem i uważam, że błędem jest przekonanie, żeby ta reforma była taką przeszkodą. Inne są przeszkody, ale nie ta ustawa. Przeszkodą do reformy rolnej jest zły stan waluty, lecz nie przeciwnie, żeby przeszkodą do naprawy

skarbu było to, że mamy ustawę o reformie rolnej. Zdaje mi się, że te wytyczne zdolają uspokoić tych, którzy mają obawę, że program, koncentrujący wszystko w naprawie skarbu, może istotnie być dla jakichkolwiek stron niebezpiecznym. Mam najgłębsze przekonanie, że to niebezpieczeństwo jest absolutnie pienne. Niebezpiecznym może być program naprawy skarbu, jako program rządowy tylko dla tych, którzy obawiają się dać cokolwiek (brawa), dla wszystkich innych naprawa skarbu będzie wielkim dobrodziejstwem, bo po przeprowadzeniu jej wszyscy odetchną i uzyskają możliwość przeprowadzenia swoich ideałów (brawa i oklaski).

Rezolucja Ch. D.

W toku dyskusji został zgłoszony wniosek posła Chacińskiego Sejm przyjmie oświadczenie prezydenta ministrów do wiadomości.

Po odbyciu imiennego głosowania odłożono ogłoszenie wyniku na później.

Po przemówieniu sprawozdawcy, w sprawie art. 89 ustawy o podatku majątkowym posła Malinowskiego, zarządzono głosowanie imienne.

Gabinet Grabskiego ma zna komitą większość.

Za rezolucją posła Chacińskiego, przyjmującą do wiadomości oświadczenie p. prezesa Rady Ministrów, Władysława Grabskiego, oddano głosów 193 przeciw 76, 11 nieważnych i trzy kartki białe.

Ustawy o obowiązkowym stosowaniu wskaźnika drożyznianego.

Referował poseł Rusinek. Komitą proponuje rezolucję. Wzywa się rząd, aby w razie, jeżeliby wskaźnik zmian kosztów utrzymania w dwóch po sobie następujących okresach badania osiągnął 50 proc. ustalił długość okresu badania na jeden tydzień.

Pos. Waszkiewicz (NPR.) proponuje wprowadzenie do ustępu II art. 1 minimum utrzymania, należy bowiem dążyć do tego, aby płace doszły do norm przedwojennych.

Ks. pos. Lutosławski (ZLN) oświadczył się za ustawą z pewnymi zastrzeżeniami co do sposobu przeprowadzenia jej. W drugim czytaniu zawierała ona przepisy nie do przyjęcia. Co się tyczy żądliwego używania lekautu, jako szantażu na państwo, to należy dać władzom szerokie uprawnienia dla przeciw działania temu (brawo).

Pos. Żuławski uważa, że okresy obliczania powinny być jaknajkrótsze. Stawia odpowiednią poprawkę i rezolucję.

Pos. Lange (Wyzwolenie). Stawiam rezolucję, aby rząd w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy ustalił jako termin wypłaty dodatku drożyznianego trzeci dzień po ogłoszeniu go przez urząd statystyczny.

Pos. Brzeziński stawia poprawkę do art. 1 aby ustawa stosowała się także do rolnictwa i przemysłu z nim związanych.

Po przemówieniu sprawozdawcy posła Rusinka, przystąpiono do głosowania.

„WYWIAD”
BIURO INFORMACYJNO - WYDAWNICZE
 Piotrkowska 104
 Pod protektoratem i kontrolą Związku Banków

Udziela miejscowych i zamiejscowych informacji, wyczerpujących o stanie majątkowym, zdolnościach kredytowych, opini i itp. zarówno firm, jak i poszczególnych osób.
 Biuro posiada oddziały oraz mężów zaufania we wszystkich miastach Polski.

Ustawa przyjęta

W art. 1 przyjęto poprawkę nosząca Brzezińskiego i Ziemięckiego, aby ustawa dotyczyła zakładów, zatrudniających mniej, jak 4 robotników. W art. 3 przyjęto poprawkę nosząca Waszkiewicz i Ziemięckiego, aby komisja, która ma notowania będą obowiązuje na danym obszarze, wskazała rozporządzenie Ministra pracy. Wszystkie inne poprawki odrzucono, a ustawę przyjęto w drugim czytaniu.

Marszałek ogłosił wynik głosowania nad nowelą do ustawy o kodzie majątkowym. Ustawę przyjęto 230 przeciw 95 głosów.

Podatek dochodowy.

Przystąpiono do ustawy o przeniesieniu o państwowym podatku dochodowym, obowiązującym na całym obszarze Rzplitej.

Referował poseł Wierzbicki. Zasadnicza jej treść obejmuje następujące punkty:

- 1) rozciąga się ustawę na całe państwo,
  - 2) nie potrąca się z dochodów sum złożonych na daninę lasową i podatek majątkowy,
  - 3) 30 procent w całym państwie, a 40 procent w Warszawie podatek dochodowy idzie na korzyść samorządu.
- Chcąc wzmocnić fundusze skarbowe, podnosi się na rok 1924 o 20 procent stawki podatku dochodowego dla udzielenia samorządom.

Przemawiali poseł Łypacowicz i podsekretarz stanu Markowski, prosząc posłów, aby donosili o wszystkich niedokładnościach przy ściąganiu podatku, które będą bezwzględnie sprawdzone, lub też skarcone. Bez dalszej dyskusji przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Następne posiedzenie.

Następne posiedzenie dnia 4 stycznia przyszłego roku o g. 3 po poł. Na porządku dziennym ustawa o pełnomocnictwach, przewidywania budżetowe, trzecie czytanie noweli do podatku majątkowego i trzecie czytanie ustawy o wskaźniku drożyznianym.

Wesołych świąt

Posiedzenia Sejmu odbędą się 4 i 5 stycznia, poczem nastąpi okres dwutygodniowy wolny od posiedzeń sejmowych.

Zwyczeniem „Wesołych Świąt” — marszałek zamknął posiedzenie.

TELEFON z WARSZAWY.

O tekę ministra Spr. Zagr.

Na skutek telegraficznej propozycji w sprawie objęcia teki ministra spraw zagranicznych, p. Zamoycki przyjeżdża z Paryża do Warszawy, aby osobiście tę sprawę omówić.

W kuluarach sejmowych wysuwają ponadto następujące kandydatury p. Plucińskiego, K. Olszowskiego, Skrzyńskiego i Jana Woronieckiego.

Rozłam P. P. S.

Na skutek ujawnionego niezadowolienia w klubie PPS z powodu głosowania członków tego klubu za kandydaturą marszałka Rataja, przewodniczący klubu p. Barlicki zrezygnował z przewodnictwa. Zastępstwo objął poseł Moraczewski.

Zaliczki dla urzędników i oficerów.

Począwszy od dnia 20 b. m. komisje gospodarcze urzędów wojskowych rozpoczęły wypłatę 50 proc. zaliczki na pensje styczniowe obliczone według nowej ustawy uposażeniowej. Co do pokrycia zaliczki istnieją dwie wersje: że zaliczka ta będzie odtrącona od poborów styczniowych, oraz że jest to zaliczka bezzwrotna. Dotychczas sprawa ta nie jest należycie wyjaśniona.

Pamiętajcie o inwalidach wojennych!

ŚWITY POLITYCZNE

Jeszcze jedna rewolucja w Meksyku.

(1) Meksyk w nowszych czasach stał się symbolem państwowej anarchii i ulegał prawie bez przerwy rewolucyjnym wstrząsom, które hamowały ekonomiczny rozwój tego z natury bogatego uposażonego kraju, a równocześnie przyczyniały się do zmniejszenia politycznego prestiżu nazewnaw. Jedną z przyczyn tych zjawisk był antagonizm między rządzącą klasą wielkich właścicieli ziemskich, „hacjenderów”, potomkami hiszpańskich zdobywców tego kraju, a pogardzoną przez tych pierwszych warstwą tubylczych Indian wraz z metysami, potomkami małżeństw mieszanych białych z Indianami. Rozmaici rewolucyjni „generałowie” meksykańscy, to przeważnie nie wojskowi, ambitni metysi, którzy przy poparciu rozbójniczych żywiołów pragnęli się dorwać do władzy. Każdy z nich ma siedzibę w jednym ze stanów meksykańskich, który ugina się pod terrorem band, i od czasu do czasu próbuje rozszerzyć swe pole działania na sąsiednie prowincje, a nawet kusi się niejednokrotnie na zdobycie stolicy. Najbardziej znanymi w Europie „generałami” tego rodzaju byli Villa i Huerta. W ustawicznych zamieszkach wewnętrznych i wojnach domowych meksykańskich była kilkulatnia przerwa, gdy u steru republiki stał krwawy despota Porfirio Diaz. Od chwili jednak, gdy został przez Huertę wypędzony z kraju, zaczął się okres nowych krwawych zmagań, który trwał równo dziesięć lat. Naczelną władzę przechodziła z rąk do rąk i zwykle zwycięzca mordował swego poprzednika na fotelu prezydenta wraz ze wszystkimi zwolennikami, ubierając naturalnie krwawy odwet we formę wyroku sądu doraźnego.

Przed rokiem dopiero udało się ówczesnemu prezydentowi Obregonowi zwyciężyć wszystkich opozycyjnych „generałów” i zaprowadzić porządek w całym kraju. Energiczne i mądre zarządzenia Obregona zdawały się rokować nastanie nowej, szczęśliwszej ery w historii tego właśnie wewnętrznymi szarpanego państwa. Byłoby się to może udało, gdyby nie wpływy ościennie, które dążą do zupełnego osłabienia Meksyku i wydarcia mu najbogatszej prowincji Tampico, gdzie się znajdują jedne z najbogatszych kopalń ropy na świecie.

Okazuje się, że bogactwa naturalne niezawisłe są błogosławieństwem dla kraju, często bowiem ścigają nań pożądliwe i zawistne oko sąsiada. Podczas, gdy Mezopotamja, względnie Turcja, w walce o utrzymanie tamtejszych bogatych terenów naftowych mogła wykorzystać konkurencję kilku kandydatów i żadnemu z nich nie oddać ostatecznie pożądanego terytorjum. Meksyk znajduje się w położeniu bez porównania gorszym! Leży on bowiem w sferze wpływów Stanów Zjednoczonych, które uważają ten kraj za swój przyszły łup i nikogo innego do podziału nie zamierzają dopuścić. Starając się za wszelką cenę doprowadzić Meksyk do ruiny gospodarczej i politycznej, aby móc zająć potem bez przeszkód bogate Tampico, Stany Zjednoczone w ostatnich dziesiątkach lat nie szczędziły kosztów na popieranie wszelkich rewolucyjnych ruchów, już dawno świat się dowiedział, że zarówno Villa, Huerta i szereg innych „generałów” brali nie tylko broń

i amunicję z poza Rio Grande, który stanowi granicę od Texasu, ale także zasiłki pieniężne.

Z jednej strony walczyła wlecz władza prawowita, pozbawiona środków materialnych i odpowiedniego zaopatrzenia wojskowego, z drugiej zaś dżokonalnie wykwapowani przez Stany rewolucyjni, wśród których przeważały elementy zbrodnicze, gotowe za zapłatą do każdego występku.

Najnowsza rewolucja, której ostateczny wynik nie jest jeszcze zdecydowany wybuchła w okręgu Tampico, mianowicie na półwyspie Yucatan. Jest więcej niż pewnym, że amerykańscy kapitaliści, którzy są właścicielami kopalni na terenie Tampico przyczynili się do jej wybuchu, albowiem pokój, jaki zapanował w kraju pod rządami Obregona, był im bardzo nie na rękę. Im więcej bowiem byłby się wzmocnił autorytet władzy centralnej, tem mniej byłoby szans na wcielenie w przyszłości okręgu Tampico do Stanów Zjedno-

czonych, względnie na jednostronne wyzyskanie olbrzymich bogactw tamtejszych pokładów ropy naftowej. Pierwsze wiadomości z Vera Cruz pozwalały przypuszczać, że wojskom rządowym uda się opanować powstanie, rozbroić przez garstkę zwolenników Huerta, ale ostatnie depesze donoszą, że wojska rządowe, prawdopodobnie przekupione, przeszły na stronę powstańców i że prowizoryczny rząd w Vera Cruz jest panem całego atlantyckiego wybrzeża Meksyku. Fakt, że meksykańscy konsulowie i część posłów w Europie oświadczyła się za nowym rządem, dowodzi, że wierzą oni w upadek Obregona i w zwycięstwo rewolucjonistów.

Jakkolwiek rewolucja obecna się zakończy, jest ona dowodem, że Meksyk nie potrafi opanować reżysrowanych przez obcych starań wewnętrznych i powoli, ale pewnie idzie ku utracie swej niepodległości.

Koniec panowania dolara w Europie!

Przewidywane zmiany banknotów dolarowych.

Warszawa, 21 grudnia (tel. w. Kur. Łódz.) Ministerstwo Skarbu St. Zjednoczonych zawiadamia, że wkrótce przyjdzie do zmiany banknotów dolarowych. Nowe banknoty mają być drukowane na specjalnym kompesowanym papierze i wykombinowane znaki wodne.

Banknoty stare będą musiały być wymienione w ciągu najdalei pół roku od daty ogłoszenia zmiany.

Projekt zmiany banknotów wywołany został obserwowaną w całej Europie fabrykacją fałszywych dolarów papierowych.

Twórca polityki opuszcza M. Spr. Zagr.

Pożegnanie p. Romana Dmowskiego przez urzędników M. S. Zagranicznych.

Warszawa, 21 grudnia (PAT) — Ustupiający minister spraw zagranicznych, p. Roman Dmowski przyjął w dniu dzisiejszym dyrektorów departamentów i naczelników wydziałów ministerstwa. Po krótkim przemówieniu pożegnalnym p. Romana Dmowskiego przemawiał również ustępujący podse-

kreতারz stanu, wice-minister dr. Marjan Seyda. W odpowiedzi zabrał głos minister dr. Karol Bortoni, wyrażając w imieniu urzędników podziękowanie ustępującemu ministrowi i wice-ministrowi za ich życzliwy stosunek do urzędników.

Italia odradza się w harmonii kapitału i pracy.

Rządy Mussoliniego stwarzają epokowy fakt historyczny.

Rzym, 21 grudnia (PAT) Agencja Stefaniago komunikuje: Na odbytym pod przewodnictwem Mussoliniego zebraniu delegatów generalnych związku syndykalistycznych faszystowskich i delegatów generalnych związku przemysłowców osiągnięto w dyskusji całkowite porozumienie, ustalając w ten sposób rzeczywistą współpracę kapitału i pracy. Osiągnięto ostateczną i trwałą produkcyjną porozumienie 2-ech wielkich potęg, co dotychczas wyawdowało nieudolnym, stanowi to fakt historyczny i mieć będzie tak naipo-

myślniejsze następstwa dla rozwoju przemysłowego kraju i podniesienia gospodarki narodowej. Zawarty układ zawiera Włochom długi okres spokoju wewnętrznej. Wzrostające dążności poświęcają wiele miejsca tej sprawie, wyrażając głęboką radość i stwierdzając, że roz poczyna ona nową epokę w historii narodu, wprowadzając jak najpomysłniejsze wnioski dla dobrobytu kraju, robotników i interesów krajowej produkcji.

P. W. Kucharski żegna się ze swymi współpracownikami.

Warszawa, 21 grudnia (PAT) Wczoraj o godzinie 10 rano były minister skarbu, inż. Władysław Kucharski pożegnał się z dyrektorami departamentów tegoż ministerstwa. Ustupiający minister dziękował dyrektorom departamentów i oświadczył, że obejmując tekę na tej współpracy największą pokładal nadzieję. Jeżeli senacja skarbu posunęła się naprzód, to w znaczonej mierze zawdzięcza to ofiarnej współpracy zespołu urzędniczego. Po p. Kucharskim zabrał głos nowy minister skarbu prof. Władysław Grabski, który

oświadczył, że dzięki dwukrotnemu zajmowaniu stanowiska min. skarbu poznał dokładnie urzędników ministerstwa wobec czego niema im nic do powiedzenia, jak tylko to, by powrócili do swych zajęć.

Loteria Państwowa.

Warszawa, 21 grudnia (PAT) — Przy otwarceniu II klasy 8-aj Loterii Państwowej, odbytem dnia 12 i 13 grudnia r. b. zostały wylosowane następujące wyższe wygrane: 80 milionów marek № 39318 w kolekturze braci Szafier w Krakowie i 30 milionów marek na № 49248 w kolekturze Marji Lewandowskiej w Warszawie.

EXPRESS HANDLOWY

„Kurjer Łódzki“.

Sobota 22 Grudnia 1923 r.

„Kurjer Łódzki“.

Dolary w Łodzi.

W dniu wczorajszym przy transakcjach dewizowych na Nowy Jork uwidoczniła się tendencja silnie zniżkowa. Zrana za efekty płacono 5,950,000. Pod wieczór tendencja jeszcze więcej osłabła. Płacono od 5,700,000—5,900,000.

Zaofiarowanego materiału było dużo, popyt zaś bardzo umiarkowany.

Giełda zbożowa.

ex) Na wczorajszej giełdzie zbożowej płacono za 100 kg. żyta franco stacja załadowcza do 10,400,000 mkp. Nie ilustruje to jednak dokładnie stanu faktycznego, bowiem jest to cena wymuszona ze względu na konieczność wypłacania zwiększonych pensji świątecznych, tłumaczy się wobec tego zapotrzebowaniem gotówki.

Kryzys w przemyśle olejniczym.

ex) Ustanowiony przez zmniejszony komplet Głównego Urzędu Przewozu i Wywozu kontyngent eksportowy siemienia lnianego wywołał wyższą jego cenę około 30 proc. Materiału na rynku brak. W związku z tą sytuacją Związek wytwórców olejów roślinnych zwrócił się do rządu o zniesienie i ocinięcie kontyngentu, który już dziś powoduje zamknięcie niektórych fabryk olejów.

Przemysł platerowniczy.

ex) Przemysł wyrobów platerowych który przed wojną był wybitnie eksportywny, pracuje obecnie prawie wyłącznie (95 proc.) dla rynku wewnętrznego. Wyroby nasze platerowane natrafiają zagranicą na barjerę celną (Estonja, Lotwa) bądź współzawodnictwo pod względem jakości.

Zlikwidowanie zatargu w przemyśle drzewnym.

ex) W dniu 15 b. m. zlikwidowano bezstrajkowy zatarg w przemyśle drzewnym na Podkarpaciu. Ponieważ pracodawcy i pracownicy nie mogli osiągnąć porozumienia co do wysokości nadwyżki plac listopadowych, zdecydowali oddać spór do rozstrzygnięcia Min. Pracy i Opieki Społecznej. Arbitraż przeprowadził delegowany do Strzyna naczelnik wydziału polityki prac i ruchu zawodowego, p. Ulanowski. Sprawę regulacji plac dwa razy miesięcznie postanowiono odroczyć do 17. I. 24 r.

Wywóz cukru jako pokrycie zobowiązań rządu.

ex) Konsorcjum szwajcarskie finansujące budowę hotelu reprezentacyjnego „Helwetu“ w Warszawie otrzymało na pokrycie zobowiązań rządu polskiego zezwolenie na wywóz 400 wag. cukru, poza ogólnym kontyngentem tego artykułu.

Elegancko i tanio

ubierać się można w firmie Szmachel i Rozner, Łódź Piotrkowska 100 i filia 160 tam sprzedaje się pomimo drożyzny najtaniej: sukieneczki i palta dla dziewczynki, garniturki dziecięce.
Towar coraz drożeje!

NA OBECNY SEZON POLECAMY
KREM BAYADERE PUDER

RYNEK WALUTOWY.

Giełda warszawska.

Warszawa, 21-go grudnia — (A.W.)

NOTOWANIA OFICJALNE.

Gotówka.

Dolary	6,100,000 — 6,000,000
Franki franc.	310,000
Franki złoty	1,165,000
Pożyczka 8 proc.	9,250,000 — 8,400,000
Miljonówka	290 — 190

Czeki.

Belgia	228,250 — 278,000
Londyn	26,850,000 — 26,180,000
Paryż	315,500 — 209,000
Praga	177,200 — 174,300
Szwajcaria	1,066,000 — 1,046,000
Wiedeń	8550 — 8450
Włochy	264,000 — 262,500
N. Jork	6,100,000 — 6,000,000

Tendencja słaba.

Akcie.

Bank Dyskontowy	5000
Bank Zw. Ziemian	400 — 405 — 400
Bank Przem. Lwów	825 — 800 — 825
Bank dla H. i P.	1450 — 1525
Bank Zw. Sp. Zarob.	6000 — 5900 — 7100
Bank Zł. Ziem. Pol.	1150 — 1700 — 1850
Bank Zachodni	2400 — 2800 — 2750
Powsz. B-k Kredyt.	125 — 145
Bank Handlowy	4700
Bank Handl. w Poznaniu	3500
B-k Przem. Polskich	800
Bank Kred. Warsz.	1400
Bank Spółdzielczy	3500
Wil. pryw. B-k Handlowy	250
Puls	550 — 540 — 550
Czersk	1020 — 1200 — 1100
Cukier	8350 — 7750 — 8250
Lazur	290 — 230 — 310
Drzewo	850 — 900
Węgiel	9200 (1)
	8900 — 8850 — 8950 (2)
	9500 — 9350 — 9700 (3)
	9675 — 9825 (4)
	dr. 9700 — 10100
Lilpop	1075 — 1450 — 1350
Modrzejów	17000 — 15250 (1)
	dr. 19000 — 16500 — 17500
Ostrowiec	22000 — 26500 — 25750
Parowóz	825 — 800 — 810
Rudzki	2750 — 2650 — 2750 (1)
	2850 — 2900 (2)
	3150 — 2900 — 3000 (3)
	dr. 3300 — 3450 — 3150
Zieleniewski	31000 — 27750 — 28500
Borkowski	1500 — 1400 — 1450
Jabłkowski	500 — 350 — 360
Zyrdów	510000 — 515000
Cerata	352 — 300 — 335
Kluczew	1750 — 1600 — 1800
Sita i Swiatle	1850 — 1500 — 1425
Kijewski	5900 — 5100
Haberbusch	7450 — 7100 — 7400
Gostawice	1950
	VI em. 2100 — 2150
Gegielski	1400 — 1800 — 1650
Spirytus	5700 — 6200 — 6000
Elektryczność	2800 — 2700 — 2800
Pociąg	850 — 900 — 885
Chodorów	8600 — 8800 — 8700
Polsk. Tow. Elektr.	350 — 325 — 500
Starachowice	5900 — 5750 — 5900
Ortwein	800 — 750 — 775
Fitzner	9500 — 13000 — 12500
Zegluga	340 — 370 — 350
	VII em. 380 — 340 — 335
Konopie	750 — 800
	V i VI em. 700
Kabel	1300 — 1450 — 1800
Nobel	1700 — 1200 — 1770
	VI em. 1625 — 1675
Norblin	1600 — 1450 — 1600 (1)
	1850 — 1700 — 1250 (2)
	925 — 1010 — 1000
Nafta	2020 — 2350 — 2275
Michałów	1700 — 1725
Ursus	1600 — 2000 — 1700
Korek	225 — 175

Rohn i Ziel. 875—700—925

IV em. 810—600—700

160—170—160

Trkanina 4200—4100—4200

Suchedniów 875

Trzebiń 175

Skup skór 1900—1875

Spies 1300—1400—1325

Pol. przem. naft. 600—675—650

Wild 160—200—190

Przemysł i Eksp. Leśna 900—700—850

Maszyny i narz. rol. 5250—5500—5300 bez praw

Czesłocice 9000—10000

Unia V em. 190—205—190

Herbata 100

Pemec Szkolna 210—230—215

Rylscy 1625

Miynetwórnia 8000—7700

Sole potasowe 8500

Leszczyński 18500—18000

Strem 410—410

Furlej 110—100

Balpol 500

Hurt 160

Polbal 2800—2850—2500

Syndykat Rolnozy 2250

Bovery 400—580

Polski Loyd

Tendencja wybitnie wyżkowa.

Wieczorna poględa warszawska.

Warszawa, 21 grudnia A.W. —

Nowy Jork 6,100

Tendencja mocniejsza dla akcji tendencja mocna.

Gegielski 1950

Chodorów 3,800

Natta 1000

Nobel 1,900

Cmielów 1,750

Parowozy 850

Zieleniewski 30,000

B-k Małopolski 1800

B-k Sp. Zar. 7,000

B-k Przem. Lw. 850

Starachowice 5,950

Rudzki drobne 3,100

Lilpop 1,400

Ursus 2,200

Jabkowski 240

Suchedniów 4,350

Chybie 17

Kujawy 90

Zduny 95

Zbiersk 1,500

Pruszków 360

Elek. na Sanie 220

Jaworzno 70

Lokomotywy 900

Nitrat 350

Wieczorna poględa zurychska.

Zurych, 21 grudnia (A.W.)

Nowy Jork 5,73 1/2, Londyn 25,01 1/2, Paryż 29,52 1/2, Wiedeń 89 3/4.

Giełda nowojorska.

Nowy Jork, 20 grudnia.

Kurs dzienne 4 i trzy czw. proc.

Paryż 5,17

Londyn 436,50

Londyn 60 dni 433,25

Berlin 25 centów (za biljon)

Amsterdam 38,00

Kopenhaga 17,86

Praga 292

Giełda londyńska.

Londyn, 20 grudnia.

Paryż 84,00

Holandja 11,48 i trzy osme

Belgia 95,95

Nowy Jork 436,62

Hiszpanja 33,38 i pół

Włochy 100,75

Niemcy 19 za biljon

Wiedeń 310,500

Bukareszt 850

Giełda berlińska.

Berlin, 21 grudnia (PAT).

Urzędowa. Notowano w milionach

marek.	
Marka polska	682
Belgia	188,528—189,472
Praga	123,000—124,310
Bulgaria	29,426—29,574
Portugalia	148,227—149,373
Norwegia	626,430—629,570

Giełda gdańska.

Gdańsk, 21 grudnia (PAT). Urzędowa. Notowania w guldenach gdańskich.

Warszawa	0,953—0,947
Marka polska	1,047—1,053 za milion
Dolar	585,03—587,97 za 100 dol.
New Jork	572,07—574,93
Holandja	217,33—218,42
Paryż	29,35—29,50 za 100 fr.

Giełda zurychska.

Zurych, 21 grudnia (PAT). — Zamknięcie.

Holandja	248,25	N. Jork	573,518
Londyn	25,02	Paryż	29,62
Mediolan	24,82	Praga	16,80
Budapeszt	0,0802	Belgrad	6,50
Sofia	4,05	Wiedeń	0,0080 3/4
Korony austriackie	0,0081.		

Giełda paryska.

Paryż, 20 grudnia.

Szwajcaria	339,60
Ameryka	19,45
Włochy	64,00
Anglia	84,87
Belgia	88,00
Hiszpanja	254,00
Holandja	74
Praga	87,30

Notowania bawełny.

Nowy Jork, 20 grudnia.

Dowóz do portów Atlantyku i Gofa	19,000
Dowóz wewnątrz kraju	14,000
Wywóz do Anglii	8,000
Wywóz na kontynent	1,000
Loco	35,85
na grudzień	35,57—35,62
na styczeń	34,55—34,60
na marzec	34,87—34,92
na maj	35,05—35,08
na lipiec	34,27—34,30
na sierpień	31,40
na wrzesień	29,20
na październik	28,37
na listopad	28,00

Liverpool, 20 grudnia.

na styczeń	19,61
na marzec	19,60
na maj	19,57
na lipiec	19,20

Do Pp. prenumeratorów zamiejscowych.

Administracja „Kurjera Łódzkiego“ uprzejmie prosi o natychmiastowe nadesłanie — należności za miesiąc grudzień ponieważ po dniu 31 b. m. obłożenie będzie prenumeratę za zaległe miesiące, według stawek styczniowych.

Hurtownia Spółdzielcza „Rozwój“

Radwańska Nr. 1
sprzedaje każdą ilość cebuli po cenie 40,000 mk. za kilogram, oraz mąki pszennej, żytniej, kaszy, grochu i cukru po cenach umiarkowanych.

Co dzień niesie?

Dzisiaj: Suchy, Dzień Herona
 jutro: Wiktorji

Wschód słońca o g. 8.42.
 Zachód o g. 4.27.
 Wschód ksi. 4.31.
 Zachód o g. 7.16
 Długość dnia 9. 7.16
 Ubyło dnia 9. 8.10.

Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce.

Zachmurzenie zmienne, mroz, opady śnieżne, słabe wiatry zachodnie.

Czytelnia Towarzystwa Przyjaciół Francji ulica Piotrkowska 105, parter lewa. Oficyna otwarta codziennie, z wyjątkiem piątków, od g. 5-7-ej w.

Dzisiaj w Łodzi:

Cyrk Ciniselli Konstantynowska 16. Dziś i Wielkie przedstawienie. Program Nr 7.

„Casino“. — „SZEIK“. Fascynujący dramat amerykański w 8 aktach. Romantyczne przygody paryżanki.

„Casino“ (Sala witrażowa) WYSTAWA MŁODEJ SZTUKI otwarta codziennie od 11 rano do 10 wiecz.

„Odeon“ — HAROLD LLOYD najlepszy komik Ameryki popularnie znany pod pseudonimem ON.

„Grand-Kino“. — „CYRK ŻYCIA“ (Neron z Garborgu). 6 aktów miłości i szaleństwa.

„Luna“ — IGRASZKA WYRAFINOWANEJ KOBIECY. Wspaniały dramat w 6 aktach.

„Nowości“ — „NA TROPIE“ 2-ga seria z cyklu „Indyjski sztylet“.

Spółdzielnia Pracowników Państwowych. — „WIR ŻYCIA“ — wspaniały dramat w 6 aktach.

Teatr Miejski przy ul. Cegielnianej Nr 68. Początek o g. 8-ej po poł. „KORDJAN“.

Teatr Miejski przy ul. Cegielnianej Nr 68. Początek o g. 8.15 wiecz. „NAUCZYCIELKA“.

Teatr Popularny, Ogrodowa Nr 18. Początek o godzinie 4 po południu. „GRUBE RYBY“.

Teatr Popularny, przy ulicy Ogrodowej Nr 18. Początek o g. 8.15 w. „KROLOWA PRZEDMIĘSCIA“.

c) Z parafii Serca Jezusowego w Radogoszczu. W parafii Serca Jezusowego w Radogoszczu odbędzie się czterdziestogodzinne nabożeństwo, którego początek rozpocznie się o godzinie 5 rano w pierwsze święto Narodzenia Pańskiego i zakończy się uroczystymi Nieszporami z wystawieniem Najśw. Sakramentu i procesją — w trzecie święto. W czasie tych religijnych uroczystości — w drugim dniu świąt — sumę celebrować będzie J. E. ks. Biskup Tymieniecki, podzem wygłosi kazanie i udzieli pobożnym pasterskiego błogosławieństwa.

c) Z polskiego handlu. Komunikują nam wielce smutny fakt, jaki miał miejsce w jednym z tutajszych sklepów Związku Producentów Ryb przy ulicy Poludniowej!

Oto cena ryb w sklepach Związku jest wysrubowana do 3.000.000 marek kilo i w dodatku za towar taki, jaki panna sklepowa raczy kupującemu wybrać i łaskawie zaofiarować. Cena — jak widzimy — dość słona.

Tymczasem na ulicy Wschodniej sprzedawano piękne karpie i szczupaki po 8 miliony marek kilo, dając klientowi możliwość wyboru.

Związek Producentów Ryb jest — o ile wjemy — instytucją ziemską, więc towar otrzymuje z pierwszej ręki. Dziwne są zatem praktyki tej instytucji przy sprzedaży ryb, iż oddaje towar po cenie wyższej od cen miejscowych żydów i dziwne jest, iż w sklepach Związku niema wyboru towaru, tylko panuje zasada „bierz Michał to, co ci Związek łaskawie dał“.

Druga takich „łask“ ze strony Związku polskiego handlu rybami nie podniesiemy.

Rocznik 1903 do rejestracji.

Rozporządzenie Komisarza Rządu.

bip) Na podstawie tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, oraz reskryptu ministerstwa spraw wewnętrznych, Komisarz Rządu na m. Łódź zarządził rejestrację wszystkich mężczyzn, urodzonych w roku 1903, zamieszkałych na terenie Łodzi.

Meżczyźni tego rocznika winni zjawić się w lokalu rejestracyjnym przy ul. Konstantynowskiej 5, (sala tow. śpiewaczego „Gloria“) w następującym porządku:

Dnia 28 grudnia 1923 r. na litery ABC	8	RS.
„ 29 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	9	TU.
„ 30 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	10	WZŻ.
Dnia 2 stycznia 1924 r. „ „ HCh,	8	JK,
„ 4 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	4	IL.
„ 5 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	5	MN.
„ 7 „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	7	OP.

Każdy zgłaszający się do rejestracji winien być zameldowany w Łodzi, winien posiadać dowód osobisty, lub inny dokument, stwierdzający jego tożsamość osoby, oraz metrykę urodzenia.

O popisowych rocznika 1903, przebywających zagranicą państwa polskiego oraz o popisowych, którzy wyjechali czasowo z Łodzi, a mających w Łodzi swe stałe zamieszkanie, winna najbliższa rodzina powiadomić urząd rejestracyjny.

Wini niezgłoszenia się do rejestracji w wyznaczonych terminach, ściągane będą przez władze administracyjne i karani w myśl obowiązujących przepisów.

I dla szeregowych żołnierzyka zabłyśnie -- gwiazdka.

Rozporządzenie M. S. Wojsk w sprawie świąt w armji.

Wobec zbliżających się świąt Bożego Narodzenia i tradycyjnie w Polsce Wiecezery Wigilijne, wyższe władze wojskowe przypomniały dowódcom i komendantom poczynnienia już obecnie przygotowań do wieczerzy wigilijnej. W związku z tem zarządzone, aby Intendentury DOK. wydały odnośne polecenie w celu dostarczenia środków dla lepszej i obfitszej strawy w dn. 24 b. m. Dowódcy kompanji mają opracować szczegółowy plan uświetnienia wieczerzy wigilijnej, odśpiewania kolend i wystawienia, gdzie na to pozwalają warunki, Jasełki. W każdym garnizonie powinna odbyć się reprezentacyjna wieczerza wigilijna w Domu Oficera z udziałem przedstawicieli władz i społeczeństwa.

Na wieczerzę taką będą wysłani drogą wylosowania delegaci szeregowych i podoficerów. Niezależnie od tej wieczerzy należy we wszystkich oddziałach urządzić wigilijną wieczerzę

dla szeregowych w godzinach wczesniejszych, tak, aby dowódcy wraz z oficerami oddziałów mogli być obecni. W związku z tem polecono oficerom, aby nie dopuszczono do kosztownych libacji alkoholowych.

M. S. Wojsk, zarządziło polepszenie wiktury szeregowych podczas świąt. I tak w dniu wigilijnym zezwolono na zamianę mięsa wołowego na śledzie, w pierwsze i drugie święto Bożego Narodzenia i w Nowy Rok szeregowym będzie wydane wyżywienie według tabeli V wraz z dodatkami dla walczących. W pierwszym dniu świąt zamiast mięsa wołowego będzie wydane mięso wieprzowe.

Dalsze polepszenie wyżywienia w dni świąteczne jakoteż urzędzenia ohoinik dla żołnierzy winny nastąpić z kwot uzyskiwanych przez formacje z gospodarki wewnętrznej prowadzonej w myśl zasad ustalonych rozporządzeń.

Nowy cennik produktów na okres przedświąteczny.

Referat Walki z Lichwą wyznaczył nowe ceny na artykuły żywnościowe, za nieprzepracowanie których stosowane będą najradykańskie środki. W sprzedaży detalicznej ceny wynoszą: za 1 kgr. mąka krajowa pszenna 1 gat. — 400 tys. marek, faryna — 580 tys. marek, kostka — 745 tys. mk., drożdże 30 tys. (1 kgr.), kawa palona — 3 miliony mk., herbata „Orange“ — luzem — 7 milionów 500 tys. mk., „Celjon“ — 8 milionów 500 tys. mk., w opakowaniu 10 proc. drożej, orzechy włoskie i laskowe 1 milion mk., mak — 600 tys. mk.,

śliwki bańskie — 900 tys. mk., krakowe 600 i 400 tys. mk., migdały gorzkie — 25 tys. (1 kgr.), rodzynki 28 tys. mk., jabłka deserowe — 400 tys. mk., kompotowe — 200 tys. mk., figi — 800 tys. mk., masło ościkowe 1 milion 800 tys., kuchenna — 1 milion 400 tys. mk., biały ser — 600 tys. mk., kartofle i buraki — 50 tys. 1 kgr.

Ceny mięsa i wędlin pozostała bez zmiany i wynoszą: wieprzowiny — 1 milion 260 tys. mk., schab i baleron — 1 milion 500 tys. mk., słonina i sadło 1 milion 900 tys. mk. (bip)

Przeciw paskowi rybnemu.

Specjalny cennik na święta.

Wykorzystując obecną sytuację przedświąteczną, nioktorzy handlarze ryb ściągają niezmierny haracz z kupujących.

Referat Walki z Lichwą niezależnie od cennika, ustanowionego przez centralny Związek drobnych kupców ustanowił następujące ceny:

Żywa ryba 3 miliony za jeden klg.,

święta szczupaki, leszcze i karase 3 miliony 800 tys., sandacze 2 miliony, okonie i płosie po 2 miliony mk., średnicy 1 milion 700 tys., i drobna ryba 2 miliony 250 tys. mk.

Pobieranie wyższych cen uważane będzie za paskarstwo i karane z całą surowością.

„To szlachtus a nie walka z lichwem“.

Tak powiedział rzeźnik Fryde i poszedł do ula.

bip) Dobre wychowanie, które cechuje rzeźników, a łódzkich w szczególności, zmusza ich do ciaglego skądania wizyt tak szanowanej przez nich osoby jak kierownik referatu Walki z Lichwą.

Najczęściej jednak gościem tego referatu jest Berek Fryde, który skazany już został przez ten urząd na taką sumę marek, która po przewaloryzowaniu jej udrzwilaby natychmiast skarb państwa.

Gdy w czerwcu p. Fryde zmuszony był wysłuchać nowy wyrok, aresztu i grzywny za paskowanie, uniósł się do

tego stopnia, iż zawołał: „jednego karzę na 50 tys. mk., a drugiego na milion mk. to nie walka z lichwem, lecz szlachtus“. Okrzyk ten był wspaniale ilustrowany rękoma.

Takie orzeczenie nie spodobało się Referatowi Walki z Lichwą i prokurator dr. Stachowski na rozprawie sądowej domagał się przykładowego ukarania bezczelnego rzeźnika, celem przestrogi dla innych.

Niewychowany Fryde skazany został na 3 tygodnie bezwzględności aresztu i 100 milionów mk. grzywny.

bip) W sprawie rozmów telefonicznych z Gdańskiem. Od dnia 1 stycznia 1924 r. dopuszczone będą rozmowy telefoniczne z Gdańskiem za pół ceny prasowe i abonamentowe.

Rozmowy winny być nie krótsze niż na 6 minut i nie dłuższe niż 12 minut i mogą się odbywać tylko od godz. 9 wiecz. do 8 rano, po tych godzinach ulgi nie będą stosowane.

bip) W niedzielę sklepy otwarte 3 godziny. W związku z większym ruchem w handlu w okresie przedświątecznym, inspektorat pracy zezwolił w niedzielę dn. 23 bm., wszystkie sklepy bez wyjątku otwarte były od godz. 1 po poł. do godz. 8 po poł.

Zaznaczyć należy, że na podstawie rozporządzenia ministerstwa pracy, zezwolono na przedłużenie godzin handlu w czwartek, piątek i dziś do godz. 9-ej wiecz. na terenie całej Rzeczy, lecz władze łódzkie w tej mierze żadnego rozporządzenia nie otrzymały, wobec czego jedynie w niedzielę dozwolony jest handel w godzinach wyżej wymienionych.

bip) Przedświąteczny handel w księgarniach. Zwyczajem lat ubiegłych w niedzielę dn. 23 bm. księgarnie łódzkie otwarte będą od 1 do 5 po poł.

bip) Poczta w święta. W poniedziałek jako w wigilię świąt poczta miejska czynna będzie tylko do godz. 4 wiecz. We wtorek poczta jest zupełnie nieczynna, a w środę czynna jest tylko od godz. 9 do 11 rano i listy będą roznoszone.

bip) Ochrona przed lichwą żywnościową w okresie przedświątecznym. Wobec zrozumiałej obawy, że niesumieni kupcy, rzemieślnicy i restauratorzy będą chcieli skorzystał ze zwiększonego ruchu przedświątecznego w handlu, kierownik Referatu Walki z Lichwą dr. Grabowski zarządził aby podwładne mu organa roztoczyły baczną uwagę czy ceniki na artykuły żywnościowe są przestrzegane w całej rozciągłości.

O ile władze kontrolne stwierdzą w tym kierunku jakiegokolwiek uchybienie, lub gdy wpłynę do Referatu skarga konsumenta, winni ukarani zostaną z całą surowością, aż do 3 miesięcy aresztu i 200 milionów mk. grzywny.

—) Rokowania w sprawie umowy węglowej. W dniu wczorajszym trwały w dalszym ciągu rokowania przemysłowców z górnkami w sprawie nowych warunków piasy za drugą połowę grudnia. Przemysłowcy podnieśli zaofiarowane warunki do 70 proc., podczas gdy robotnicy żądają 75 proc.

nan) W sprawie zwalczania wścieklizny. Szerząca się od dłuższego czasu wścieklizna u psów przybrała w wielu miejscowościach takie rozmiary, a ilość pokasanych przez wściekłe zwierzęta jest tak znaczna, że sprawa ta wymaga specjalnej uwagi wszystkich władz i organów do zwalczania tej powołanej.

Jak wynika z otrzymanych przez Min. Rolnictwa i Dóbr Państwowych sprawozdań, ludność w wielu miejscowościach nie zwraca uwagi na zarządzenia władz administracyjnych w okręgach zarązonych, lecz stawiają nawet często czynny opór władzom weterynaryjnym i władzom gminnym przy wykonywaniu przez nie zarządzeń, przewidzianych w ustawach o zwalczaniu chorób zwierzęcych.

W szczególności ludność sprzeciwia się wyłapywaniu i zabijaniu psów podejrzanych o wściekliznę.

Ponieważ w takich warunkach walka z wścieklizną staje się niemożliwą i zaraza szerzy się w sposób zagrażający poważnie zdrowotności i bezpieczeństwu publicznemu, odnośna władze wydały cały szereg zarządzeń celem skutecznego zwalczania tej, tak niebezpiecznej zarazy.

pap) Podatek majątkowy od posiadłości ziemskich. W związku z nadchodzącym terminem płacenia podatku majątkowego przez posiadaczy ziemskich, w dniu dzisiejszym odbędzie się w Starostwie Łódzkim (Piotrkowska nr. 100) ogólne zebranie wójtów, na którym omówiony będzie sposób szybkiego ściągnięcia tegoż od rolników.

(-) **Z komisji gospodarczej Wydziału Zdrowotności Publicznej.** Delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej na miejsce ustępującego członka Komisji Gospodarczej p. r. Oskara Zajdlera postanowiła dokooptować p. Jawnika Bednarczyka, zaś na miejsce ustępującego r. dr. M. Maczewskiego — p. r. Annę Mińkowską.

(-) **Zjazd higienistów polskich.** Na skutek odezwy Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego z dnia 30 listopada r. b., zapraszającej p. Prezydenta m. Łodzi, M. Cynarskiego, do wzięcia udziału w Komitecie Organizacyjnym Zjazdu Higienistów Polskich, który odbędzie się dnia 8 i 9 czerwca 1924 roku, delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej ze swej strony postanowiła zwrócić się do Magistratu o delegowanie z ramienia Wydziału Zdrowotności Publicznej na III ci Zjazd Jubileuszowy Higienistów Polskich pp.: dr. E. Mittelstaedt — Inspektora Szpitalnictwa Miejskiego i dr. A. Starzyńskiego.

(-) **Subsydium dla ambulatorium Policji Państwowej.** Przychylając się do wniosku Komisji Lekarskiej i na skutek podania Zarządu ambulatorjum Pol. Państwowej w Łodzi, delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej, uznając celowość i skuteczną działalność wspomnianego ambulatorjum postanowiła wystąpić do Magistratu o udzielenie subsydium ambulatorjum P. P. w kwocie mk. 40,000,000.

(-) **Walka z jaglicą.** W celu skutecznej walki z jaglicą wśród dziatwy szkół powszechnych, na wniosek Rady Sekcji do Walki z Jaglicą i Komisji Lekarskiej, delegacja Wydziału Zdrowotności Publicznej dn. 17 bm. postanowiła zwrócić się do Magistratu o zatwierdzenie następujących uchwał:

- 1) Przystąpić z dniem 1-go stycznia 1924 r. do systematycznych badań okulistycznych wśród dziatwy miejskich szkół powszechnych.
- 2) Zwiększyć dotychczasową pracę lekarzy higienistów ogółem o 24 godziny dziennie, przeznaczone wyłącznie na wyżej wspomniane badania okulistyczne.
- 3) Podwyższyć w zamierzeniach skarbowych, na rok administracyjny 1924 odnośne kredyty, związane z poborami dla lekarzy-higienistów szkolnych.

(-) **Szczepienie antytyfusowe w szkołach powszechnych.** Od wtorku, dnia 18 bm., dział sanitarny wydziału zdrowotności publicznej rozpoczął szczepienia ochronne przeciw tyfusowi brzusznemu w szkołach powszechnych. Do dnia wczorajszego w 16-tu szkołach powszechnych dokonano przeszło 4000 szczepień.

pap) **Ofiary na Dom Sierot.** Na apel Zarządu Domu Sierot złożono na ręce p. Gen. Majewskiej następujące kwoty: Komisarz Rządu 20 milionów 600 tys. mk., Ludwik Geyer i Gustawowa Geyerowa, zamiast wieńca na trumnę s p. gen. Kuchinki 50 milionów marek, Magistrat m. Zgierza 4,350,000 mk., Makówka 3 miliony, B. Lam 5,500,000 mk., Wysocki 1 milion marek

O informowaniu Ministerstwa Pracy o zatargach i strajkach robotników cywilnych w przedsiębiorstwach wojskowych.

pap) W każdym wypadku zatargu lub strajku robotników cywilnych w przedsiębiorstwach wojskowych wniósł dowódcy Okręgu Korpusu informować Inspektora Pracy danego okręgu a) o złożeniu przez robotników postulatów wzgl. o innych przyczynach, mogących doprowadzić do zatargu między robotnikami a zarządem zakładu, b) o warunkach dojścia do porozumienia, c) o wybuchu strajku i d) o warunkach zlikwidowania strajku.

sama przyczyna zatargu istnieje na terenie dwu lub więcej obwodów Inspekcji Pracy.

O ile wypadek ten ma miejsce w jednym zakładzie, ma obowiązek zawiadomić Inspektora Pracy tego Obwodu odnośni kierownicy zakładu.

Jedeli zatarg wybuchł z jednego powodu obejmującego szereg zakładów z kilku okręgów Inspekcji Pracy udzieli wiadomości Dep. 10 Głównemu Inspektorowi Pracy.

Tyczy się to wypadków, o ile ta

Mężobójczyni przed sądem.

10 lat więzienia za otrucie męża.

bip) Onegdaj późnym wieczorem zapał wyrok w głośnej swego czasu sprawie Anny Hartwig, która w lipcu roku ubiegłego otruła swego męża.

Oskarżona, chcąc pozbyć się swego starego małżonka i zagarnąć jego majątek ziemski pod Brzezinią, w którym miała zamiar spokojnie przeżyć sielankę z kochankiem, wysypała trucizną do podanego mężowi chleba na śniadanie.

W strasznych mękach Hartwig po krótkim czasie zmarł.

Nie udało się mężobójczyni zatrząść śladów przestępstwa i na rozprawie świadkowie zobrazowali straszne sto-

sunki, w jakich żyło małżeństwo, w którym on był w najgorszy sposób przesądowany przez małżonkę.

Oskarżona, której zeznania z niemieckiego tłumaczył tłumacz do winy się nie przyznawała.

Po wysłuchaniu biegłego, prokurator Wolicki w dłuższym i treściwym przemówieniu scharakteryzował podszną analizując przebieg zbrodni, domagał się surowego ukarania z brodnicki.

Sąd pod przewodnictwem sędziego Arnolda skazał mężobójczynię na 10 lat ciężkiego więzienia.

Świąteczne pociągi dodatkowe

Dyrekcja kolei Państwowych w Warszawie podaje do wiadomości, że ze względu na spodziewane zwiększenie się ruchu pasażerskiego z powodu nadchodzących świąt Bożego Narodzenia uruchomione zostaną następujące dodatkowe pociągi odchodzące z dworca Głównego w Warszawie.

W sobotę, dnia 22 grudnia r. b.

Posp. nr. 907 odchodzący godz. 18 m. 35 do Lwowa przez Dęblin i Rowadów; pop. nr. 3 odch. g. 20 m. 30 do Krakowa i Zakopanego przez Zabkowice; osob. nr. 13 bis odch. godz. 20 m. 50 do Krakowa przez Zabkowice; osob. nr. 415 bis odch. 23 m. 25 do Torunia przez Sochaczew.

W niedzielę dnia 23 grudnia r. b.

Osob. nr. 11 bis odchodzący godz. 8 m. 35 do Krakowa przez Zabkowice; pop. nr. 401 bis odch. 9 m. 50 do Gdańska przez Toruń.

W poniedziałek 24 grudnia r. b.

Posp. nr. 401 odchodzący godz. 9 m. 50 do Gdańska przez Toruń, pop. nr. 1 bis odch. g. 14 m. 45 do Krakowa przez Zabkowice.

W środę i czwartek 26 i 27-go grudnia r. b.

Posp. nr. 401 odch. g. 9 m. 50 do Gdańska przez Toruń.

Zabawa na Dom Sierot Żołnierskich

pap) Zarząd Domu Sierot Żołnierskich w Łodzi dla zwiększenia funduszu na utrzymanie sierot po poległych urzędują w dniu 22 grudnia br. tj. w sobotę o godz. 8 wiecz. w sali Straży Ognowej (Konstantynowska 4) wielką zabawę z uroczystym programem.

Do tańców przygrywać będzie orkiestra wojskowa.

- Ferje świąteczne.

Wczoraj, dnia 21 grudnia, we wszystkich szkołach miejskich, po odbytych lekciach, rozpoczęły się ferie świąteczne, które trwać będą do dnia 3 stycznia 1924 roku. Podczas ferij świątecznych większość szkół urządza w swoich lokalach choinkę oraz wystawia jasełki.

- Kredyty dla Wydziału Handlowego.

Sprawa 30 miliardowego Kredytu w PKKP. dla Wydziału Handlowego Magistratu została już definitywnie zatwierdzona i w najbliższych dniach Wydział podejmie poważniejsze kwoty, celem rozszerzenia i ożywienia działalności Wydziału.

Przez tego, dzięki staraniom p. wiceprez. Groszkowskiego, została pomyslnie zatwierdzona w Warszawie sprawa dalszych kredytów dla Wydz. Handlowego również w PKKP., w kwocie 20 miliardów marek.

- Sprzedaż cukru.

W dniu wczorajszym Wydz. Handlowy, Magistratu rozpoczął sprzedaż cukru tym fabrykom i związkom, które wniosły

będąca osi, dokola której obracała się mniej lub więcej dostosowana treść muzyczna, jako tło tej idei. Głęboka intuicja Wagnera potrafiła temu warunkowi sprostać i tę ideę środkami muzycznego wyrazu zrealizować w całości.

Wstęp do „Lohengrina” jest miniaturą symfoniczną w formie preludjum, opartego na jednym motywie, rozwinętym według zasad składni muzycznej. Jest on instrumentalną ekspozycją dramatyczną, czyli pokazem przewodniej idei legendarnego bła akcji, ideałnem jej przedstawieniem, głęboko wyczuwaniem i z subtelną plastyką ujęciem. Przed Wagnerem takiej ilości i jakości treści do dramatu) nikt nie dał, a nawet on sam w poprzedzającym pojawieniu się „Lohengrina” dzieła — uwerturze do „Tannhäusera”.

Do powyższych zdań skłania mnie wykonanie. P. G. Fitelberg z nadzwyczajnym umiarem, zdolnością obejmowania całości nie zaś szczegółów i umiejętnością stopniowania wzrostu napięcia dźwiękowego przez podporządkowywanie tych szczegółów do całości dał prawdziwą ekspozycję dramatyczną, pomimo grubych błędów orkiestry (spóźniania się) i jej niemożności dostosowania się do tych sfer ducha, które były źródłem natchnień Wagnera.

Z muzyki.

12 Koncert Symfoniczny.

Wstęp do opery „Lohengrin” R. Wagnera, wykonany na końcu programu koncertowego, wtedy kiedy uwagę publiczności już więcej absorbuje mająca się za chwilę rozegrać zwierzęca walka o szatnię, aniżeli gienjalne dzieło, nasuwa pewne refleksje, dotyczące istoty samej kompozycji.

Wstęp ten, nie zaś uvertura, jest przełomem zjawiskiem w dziejach formy, powszechnie znanej pod nazwą uvertury. Forma wstępu przed Wagnerem, aczkolwiek mająca swój prototyp nie istniała z powodu różnicy nie w nazwach, lecz z powodu samej idei, zawartej we wstępie jako jego treść wewnętrzna. Rola wstępu do opery czy dramatu muzycznego polega według zapatrywania Wagnera na przygotowaniu słuchacza do tego, co za chwilę ma się odbywać na scenie bez względu na okoliczności, czy dramat (ektejs) ma podłoże realistyczne, czy też fantastyczne. Siła więc konieczności we wstępie musiała być przedstawiona zasnac idea dra- matyczna, nie zaś akcja w skróceniu,

Felietonik.

Zepsuty dolar.

Nie wiem, czy wszystkim wiadomo, że w każdy dzień, żydom nie wolno wychodzić z synagogi i że przepisa- wną ilość godzin trzeba tam odsiedzieć, bez względu na haussę i baisse dolara.

Otóż w taki każdy dzień dwuol wspólników od jednego interesu spędza to czas razem w synagodze.

Po kilku godzinach jeden mówi do drugiego:

— Słuchaj Moryc, ja jestem bardzo niespokojny.

— O co ty jesteś niespokojny? Może masz kogo chorego w domu?

— Dziękuję, wszyscy są zdrowi.

— To co ty tak esencjonalnie się denerwujesz i rumienisz na twarzy. Ty potrzebujesz zarzą mi powie dzieć... może tobie nie dobrze się zrobiło koło serca... a może ty masz żółdek nie w porządku?

— O! taki ty jesteś kupiec? Tobie sprzedawać zapiski na ulicy, a nie handlować manufakturą.

— Czy ty nie wiesz, co teraz akur jest test godzinna, gdzie ja potrzebuje wiedzieć kurs dolara i kalkulować ceny.

Obydwa wspólnicy zmartwili się bardzo. Zaczeli naradzać się, kombinować, aż doszli do porozumienia.

Po ośmiutku i bardzo ostrożnie Moryc wyszedł na czarną giełdę. Było to bardzo ryzykowne przedsięwzięcie, gdyż jak mówią ludzie złośliwi, w dzień ten, diabeł porwa jednego żyda. W jakim celu, nie wiem. Widocznie potrzebny mu do pomocy w piekle... a może do handlu zagranicznymi walutami? I to też możliwe.

Pozostały w synagodze izraelita z niecierpliwością oczekiwał powrotu swego współnika... Godzina czasu wydała mu się całym wiekiem. Był w strachu.

Po pewnym czasie do synagogi wpada zziębnięty i zmęczony współnik. Okazało się, że dolar w międzyczasie spadł o kilkadziesiąt punktów.

— No — jak sto?

— Złe, bardzo złe. Ja tobie mówię, że tych goi, na parę godzin nie można zostawić samych, bo zaraz tak popuszczają kurs dolarowi, że później porządny walutowy kupiec musi czekać aż dwa tygodnie na okazje, lub przesilenie rządowe, co by mu trochękę podnieść.

E. H. a.

Czytajcie i rozpowszechniajcie „Kurjer Łódzki”.

przedpłat; na ostatnie transporty. Wobec nadejścia dalszych partij cukru z cukrowni „Goślawice” z dn. 22 b. m. Wydz. Handlowy będzie uskuteczniał sprzedaż cukru kooperatywom, których zgłoszenia będą jeszcze przed świętami — w miarę możliwości pokryte.

i umiejętnego podania słuchaczowi efektów fortepianowych w takim stanie i precyzji, którąby tego słuchacza mogli zaciekać.

Niezem nieumotywowane wystąpienie p. Baraca na wielkim koncercie symfonicznym było z jego strony bardzo ryzykownym i odważnym krokiem mogącym zaważyć na losach jego dalszej kariery jako pianisty. Ze względu na pośpiech i dorywczość pianistycznej produkcji (jedna próba na gwalt zorganizowana) p. Barac nie mógł wykonać ani swych zdolności, ani zalet samego koncertu Rachmaninowa; wobec tego sprawozdanie z jego gry wypadła odczyty do sposobniejszej chwili, kiedy wystąpienie p. Baraca będzie nosiło charakter więcej odpowiedzialny i samodzielny. Orkiestra zaś w akompaniamencie pomimo niesłychanie męczących wysiłków p. Fitelberga co chwila rozlażała się w taktach, rytmie, akcentach dynamicznych i motywach, interpretując samowolnie i jak to czynili niektórzy członkowie orkiestry, sennie, nie zwracając najmniejszej uwagi na wyraźne wskazówki kapelmistrza.

O ile się czegoś nie umie, to się można donczyć, uwagę zaś powinien mieć każdy i zawsze.

Sz. Waljewski.

Nabożeństwo dziękczynne.

W niedzielę dnia 23 grudnia 1923 r. o godz. 9-ej rano punktualnie w kościele Św. Krzyża J. E. Ks. † Biskup Tymieniecki w celu wyrażenia przywiązania do Stolicy Apostolskiej oraz za pomyślność Ojczyzny odprawi

Uroczystą mszę świętą

na którą niżej podpisane organizacje zapraszają wszystkich swoich członków, jak również i przedstawicieli Zrzeszeń, które złożyły adres Ojcu Świętemu.

Biorących udział w nabożeństwie uprasza się o przystąpienie w tym dniu do spowiedzi i komunji świętej.

Zarząd Stow. Robotników Chrześc. w Łodzi,

Zarząd T-wa Rzom. „Resursa” w Łodzi.

Walne zgromadzenie delegatów polskiej YMCA. w Warszawie.

Dnia 8 i 9 grudnia obradowało w Warszawie Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiej YMCA. Przybyło przeszło 100 delegatów z 17 Organizacji Miejsowych YMCA w Polsce, a mianowicie Warszawa, Kraków, Łódź i 14 Organizacji Kolejowych Dyrekcji Wileńskiej, które są nadzwyczaj ważnymi ośrodkami kultury polskiej na Kresach Wschodnich. Organizacje Kolejowe były od samego początku wyłącznie prowadzone przez Polaków.

Zasadniczą sprawą Walnego Zgromadzenia Delegatów było przejęcie administracji YMCA od Amerykanów i wybrania najwyższej władzy — Komitetu Centralnego.

Po mszy św. w kościele Kapucynów obrady zajął prezes Komitetu Organizacyjnego Polskiej YMCA p. Stanisław Staniszewski. Następnie powołano do prezydium: na przewodniczącego p. Stanisława Staniszewskiego, na asesorów p. inż. E. Wagnera z Łodzi i prezesa Dyrekcji Wileńskiej p. E. Landsberga i na sekretarzy dr. Zawiszę i R. Kutylowskiego.

W zasadniczym przemówieniu wyjął Generalny Dyrektor YMCA p. Paul Super, że przekazania administracji obejmującej wszystko co YMCA Amerykańska posiadała w Polsce, czyli: personel polski i amerykański, dzierżawy lokali, tytuł własności placu w Łodzi, wszystkie ruchomości, gospodarka finansowa wraz z subwencjami amerykańskimi, program i sposób postępowania.

Nad przemówieniem Generalnego Dyrektora p. Supera rozwinęła się szeroka dyskusja, podczas której przyjechał prezydent Rzeczypospolitej Stanisław Wojciechowski. W obecności prezydenta Rzeczypospolitej odbył się uroczysty akt przejęcia administracji YMCA przez władze polskie YMCA, uosobione w prezesie Komisji Organizacyjnej p. Stanisławskim.

Popołudniowe posiedzenie zajęła dyskusja nad podstawowymi zasadami YMCA. Uchwalono i załatwiono cały szereg spraw bieżących, między innymi ustalono nazwę związku na „Polska YMCA”.

Na niedzielnym posiedzeniu został wybrany Centralny Komitet Polskiej YMCA, w skład którego weszli: z Warszawy S. Stanisławski, R. Kutylowski, prof. A. Janowski, Dzielwski i dr. Zawisza, z Wilna prezes Landsberg i z Łodzi inż. Wagner i z Krakowa prof. dr. Dybowski. Jako zastępcy z Wilna dr. Szukiewicz, z Łodzi O. Szeffer i z Krakowa prof. dr. Marchlewski.

W sprawie politechniki w Łodzi. Jak się dowiadujemy, w pierwszych dniach stycznia odbędzie się posiedzenie komitetu utworzenia politechniki w Łodzi.

Na posiedzeniu tem omawiane będzie rozpoczęcie akcji, zmierzającej do zgromadzenia potrzebnego kapitału na pierwsze roboty przy budowie gmachu politechniki.

Zyski z opłat wywozowych. Główny Urząd Przywozu i Wywozu ściągnął w ciągu 20 dni b. m. 584 miljarde tytułem opłat wywozowych. Średnio jedna sprawa daje skarbowi zysku od 200 do 400 milj. mkp.

Z gazowni miejskiej.

Wyjaśnienie Magistratu.

W związku z artykułkiem „Agitacja zawodowa jest karalna”, zamieszczonym w „Expressie Wieczornym” z dnia 9 b. m., otrzymanym z Oddziału Praso-wego Magistratu następujące informacje:

Dnia 13 b. m. odbyła się w gazowni konferencja w sprawie regulacji płac pracowników, z udziałem przedstawicieli związków, dyrekcji oraz wiceprezesa inż. Wołowickiego z ramienia Magistratu. Na konferencji tej obydwa związki pracowników przyjęły do wiadomości, że — z powodu trudności finansowych — kwestia wyrównania płac nie jest obecnie aktualna i nie może być narazie rozstrzygnięta. Pomiędzy delegatami związku klasowego był m. in. p. Piotrowski, o którym mowa w artykuli „Expressu”.

Po konferencji odbyło się ogólne zebranie pracowników gazowni, na którym referował wyniki konferencji pracownik gazowni, przedstawiciel Związku Klasowego p. Kukulicki. Po tem przemówieniu p. Piotrowski wyraził się: „p. Kukulicki zapomniał dodać, iż Polski Związek pracowników gazowni odbył konferencję z dyrekcją i wiceprezydentem Wojewódzkim o pół godziny wcześniej i dostał łapówkę...”

Podobne odezwania się p. Piotrowskiego, będące ciężkim oszczerstwem pod adresem całego związku wywołało wielkie wzburzenie wśród pracowników gazowni. Ponieważ wzburzenie to mogło przybrać w instytucji użyteczności publicznej, jak gazownia, formy nieporządane, a nawet niebezpieczne, prezes p. Piotrowskiego musiał znaleźć doraźną ocenę ze strony władzy przełożonej. P. Piotrowski został natychmiast zawieszony w czynnościach (nie usunięty, jak podaje „Express”), a sprawa skierowana do komisji dyscyplinarnej. Poza-tem — wobec niewątpliwego istnienia w oszczerzonych słowach p. Piotrowskiego cech przestępstwa, przewidzianego przez ustawę karną — przesłane zostanie odpowiednie doniesienie do p. prokuratora.

Stosując wymienione środki względem p. Piotrowskiego, władze nadzorcze gazowni zdawali sobie sprawę, że jest to — niestety jedyny sposób, aby ukroić swawolę jednostek, walczących kłamliwymi argumentami na ogólnych zebraniach pracowników.

Nadmienić w końcu należy, że p. Piotrowski występował zawsze podczas wszelkich pertraktacji z dyrekcją, jako delegat Klasowego Związku Pracowników Gazowni.

Z Urzędu Przywozu i Wywozu.

ex) Urząd Przywozu i Wywozu uchwalił na ostatnim posiedzeniu pozwolić na wywóz 55 tonn otrąb jęczmieńskich w ramach kontyngentu za pobraniem opłat wywozowych 10 dol. od 10 tonn, 15 wag. buraków suszonych za opłatą wywozową 15 od dol. 10 tonn 100 wag. celulozy za opłatą 8 dol. od 1 tonny celulozy bielonej, oraz 6 dol. od celulozy naturalnej, 127 wag. siodła za opłatą 10 dol. od 10 tonn, 30 wag. koniczy-ny za opłatą 100 dol. od 1 wag., 25.000 kg. wikliny białej i 5.000 kg. odpadków wikliny szlachetnej, 60.000 kg. starego ołowiu bez prawa powoływania się na precedens, 25.000 kg. zajęcy bez skór za opłatą 6 centów od 1 kg.

Zapotrzebowanie sztucznych nawozów.

ex) Zużycie nawozów sztucznych wynosiło przed wojną na ziemiach polskich 1.200.000 tonn obecnie zaś wynosi zużycie nawozów azotowych 27 proc. konsumpcji przedwojennej, fosforowych — 20 proc. i potasowych 35 proc. Przyczyną tak znacznego zmniejszenia się zapotrzebowania nawozów sztucznych jest utrudnienie w sprowadzaniu ich z zagranicy z powodu spadku marki.

Teatr, muzyka i sztuka

Teatr Popularny

ul. Ogrodowa 18.

Dziś, w sobotę o godzinie 4 po południu po cenach znizonych komedia Bałuckiego „Grube ryby” a wieczorem godz. o 8,15 archaiczny popularny wodewil w 5 aktach R. Królowskiego „Królowa Przedmieścia” z p. Bronowską w roli tytułowej i p. Stefankiem (reżyserem) w roli Majcherka; inne role tworzą p. Brandtówna, Galic-

ka, Kulakowska, Wiśniewska (Mauejowa), Debicz, Gileg, Górecki, Orlicz, Pilarzki, Puchalski, Milczewski i Wiśniewski.

W niedzielę o 5 po poł. „Złodziejka” a wieczorem o 8,15 „Królowa Przedmieścia”.

W pierwszy i drugi dzień świąt Bożego Narodzenia o godzinie 5 po południu i o 8,15 wieczorem przy udziale całego personelu artystycznego widowisko jasełkowe w 4-ach obrazach K. Wróblewskiego „Do Betleem”.

Teatr Miejski w Łodzi

ul. Cegielniana 68.

Dziś o godzinie 4 po południu dla młodzieży „Kordjan”; wieczorem o godzinie 8,15 „Nauczytelka”, komedia Nicodemiego z panią Ireną Solską w roli tytułowej.

ŻYCIE KRAJU.

Zadania robotników bielskich.

Związek zawodowy robotników przemysłu włókienniczego w Bielsku na Śląsku Cieszyńskim wystąpił o 100 procent podwyżkę ponad udzielony robotnikom dodatek obliczony według orzeczenia komisji parytetycznej. Poza-tem robotnicy złożyli żądanie regulowania i wypłacania zarobków co tydzień. Przemysłowcy natomiast wyrazili gotowość wypłacania podwyżki zgodnej z obłożeniami komisji parytetycznej, która zbierze się w końcu grudnia b. r. Regulowania jednak tygodniowego robotniczej płacy odmówili, przyrzekając jednak wypłatę 40 proc. a cento podwyżki określonej przez przyszłe posiedzenie parytetyczne. Na dzień 18-go b. m. naznaczona została w sprawie zakończenia zatargu konferencja przemysłowców z robotnikami. Rezultaty dotychczas nie są znane.

Co podarują na gwiazdkę?

	za metr
Półwlna szewiot na suknie od Mk.	3.000.000
Materiał na bluzkę	3.500.000
„ „ suknie w welnie	6.000.000
„ „ w jedwabiu	12.000.000
„ „ kost. um. wszew.	15.000.000
„ „ w suknie	20.000.000
„ „ płaszcz w welnie	16.000.000
„ „ w pluszu	35.000.000
Plótka — — — —	15.000.000
Firanki za okno — —	20.000.000
Kilimy — — — —	5.000.000
Przykrycia na łóżka — —	10.000.000
Flanele — — — —	1.800.000
Resztki 50 % itp.	

— poleca —

A. Tetzlaff i S-ka

Łódź, Piotrkowska 100.

Na gwiazdkę ceny znizone.

UWAGA! Powyższe ogłoszenie nie będzie powtórzone!

Taniec a potomstwo.

(Wobec zbliżającego się karnawału).

Szał tańca, jaki opanował tak Europę, jak i Amerykę w okresie powojennym, może być obrazowany jedynie przez rekordy osiągnięte w tej dziedzinie, t. j. tańca po 36 godzin bez przerwy; w tańcu lubują się specjalnie młode kobiety.

Ale tańca do zemdenia nieraz, zmieniając ciągle dancersów, jedząc w tańcu i zmieniając nawet obuwie.

Zaciekawiło to lekarzy i opinie publiczną w Anglii. Jeden z dzienników zwrócił się z ankietą do natywniejszych zjednostek ze świata lekarskiego.

Odpowiedzi nadesłało bardzo wiele. Na ogół zdania są pod jednym względem zgodne: nadmierne tańce jest szkodliwy.

Wiele angielskich panien, opowiada jeden ze znanych londyńskich lekarzy chorób kobiecych, straciło niewątpliwie swą świeżość przez nadmierne oddawanie się tańcom, a ponadto stały się one wskutek tego nerwowe.

Obtaw ten obserwuje się głównie u „panien powojennych”, liżących obecnie 51 lat. Przeżyła i braki spowodowane przez wojnę wywołały u tych młodych stworzeń pogoń za rozrywkami i oszołomieniem. Te z nich, które w nadmiernych tańcach znajdują rozrywkę, wyrażone są z równowagi duchowej.

Takim pannom nie należy pod żadnym warunkiem pozwalać na tańce każdego wieczora, gdyż w przeciwnym razie wyczerpują się one i starzeją przedwześnie.

Przebiegłą panna tańczy za wiele, marnując nie tylko swoje zdrowie, ale wydając po zamążpójściu również nerasteniczne potomstwo.

Podobnego zdania jest dr. Mary Scharlieb, która oświadczyła, iż umiarkowane tańce są dla młodego dziewczęcia bardzo zdrowe, ale nadmiar ich szkodzi ciału, zwłaszcza jeżeli związane jest z tym spożycie alkoholu i podniecenie flirtowe.

OFIARY.

Nr. kw. 638. 3.000.000 mk. na Dom Starców i Kalek składa personel nauczycielski (11 osób) szkoły powsz. nr. 5; a mianowicie 921000 jako całkowite pobory magistrackie za lipiec, sierpień i wrzesień b. r. i 2.079000 mk. jako dodatek dla zaokrąglenia sumy.

Nr. kw. 637. Bazymiennie skład mk. 1500000 na Inwalidów Wojennych

Nr. kw. 639. L. Meylertowie składają 5000000 mk. na Inwalidów Wojennych.

Niebywała okazja!

Płyty, stare i polamane kupuje i zamieniam na nowe. Tamże do nabycia gramofony i różne części gramfonowe. **Fr. Czurabski**, Konstancyńska № 5, m. 28, pr. of. parter.

Teodor Wagner

ŁÓDŹ Płotkowska 101 Tel. 5-91

poleca:

- Wina
- Wódki
- Likiery
- Koniaki
- Rum i
- Delikatesy.

Kalia
PARFUM
J. & S. Stempniewicz POZNAŃ
FABRYKA PERFUM I MYDEŁ TOALETOWYCH.

Oddziały: Warszawa, ul. Ks. Skorupki 8.
Kraków, Rynek Główny 46.
Radom, Piaski 12.

Adolf Rosenthal

WŁAŚCICIEL
Edward

Epstein

Dzielną 18

POLECA na ŚWIĘTA

- Kryształy
- marmury
- obrazy
- lampy
- figury.

Przetarg.

W dniu 9-ym stycznia 1924 roku o godzinie 10-ej rano w majątku państwowym **Witkowie**, pow. Brzezińskiego (Województwo Łódzkie) odbędzie się przetarg na inwentarze żywe i martwe stanowiące własność państwową.

Ceny stale idą w górę.

Spieszcie z zakupami, aby potem nie przepłacać

Cheścijański skład materiałów włókienniczych gotowych ubrań, konfekcji i t. p.

„Jarmark Łódzki”

Sp. Akc.

I piętro

ŁÓDŹ Piotrkowska 44
tel. 6-13 I piętro

Firma Jan Hendzelewski

Łódź, Szosa Zgierska 47

(dom własny) w Radogoszczu

poszukuje 2 agentów

ustosunkowanych w branży spożywczej. Oferty proszę składać pisemnie osobiście. Wiadomość na miejscu.

Na gwiazdkę Na gwiazdkę

- krawaty, bielizna męska i damska, rękawiczki, pończochy, :: skarpetki, perfumerja, ::

Towar doborowy. Ceny przystępne.

F. Piątkowski Piotrkowska 89.

Wszyscy kupują na gwiazdkę

crêpe de chine, velvet, wełniane, półwełniane i bawełniane towary

w sklepie biawatnym „**POLHANDEL**” Andrzeja 1

dla kupców, kooperatyw i stowarzyszeń hurtowo

„**POLHANDEL**” Przejazd 4.

ZEGARY, ZEGARKI, DEWIZKI, KOŁCZYKI,

PIE i SCIONKI

SPECJALNOŚĆ

OBRAZKI ŚLUBNE

z GWARANCJĄ ZA ZŁOTO.

Różne fasony duży wybór, ceny niskie

JAN PŁACEK ŁÓDŹ

UL. BRZEZIŃSKA № 10.

Przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje.

KACOSZE

Fox-trotty

Męskie, Damskie i Dziecinne

BOITY Filcowe

Pantofle luksusowe

SKÓRO KACOSZY

Łódź Ogródowa 2

Sprzedają hurtowo i detalicznie.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Po 15.000 mk. za wyraz.

Dla poszukujących pracy

mk. 10.000 za wyraz Najmniejsze ogłoszenie 100.000.

Kupno i sprzedaż.

Meble sprzedaje sypialne stołowe, kuchenne szafy, łóżka, krzesła wiedeńskie oraz kupuje meble używane. Przetwórcy Piotrkowska № 108

Zaofiarowane.

Władca potrzebny (może być starszy) do małego folwarku Ołerty — «Promień» Piotrkowska 81 sub «Uściany».

Różne

OBWIESZCZENIE

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Łodzi, na Starostwo Łaskie, **Alfons Galeszyński** zam. w Łasku ogłasza, że dnia 29 grudnia 1923 roku, od godziny 10-ej rano w majątku ziemskim Władzaw, gm. Władzaw odbędzie się sprzedaż, przez publiczną licytację ruchomości mebli koni i przedmiotów luksusowych należących do sukcesora w zmarłego Oskara Kindlera oszacowanych na mk. 38.891-Łask, dnia 18 grud. na 1923 r. 014-1

Zagubiona dowoła

Zelman Boruch G. Pelagiu Amerykańskiej wydanej w Państ. Żeńsk Szkoły Zawodowej w Łodzi

KOMU NIE JEST WIADOMO,

ze przy zakonie likierów

trzeba być bardzo ostrożnym!!!

„Wyskok” BIELSKO

wyrobiane z czystego cukru i owoców prześcignęły wszelkiego rodzaju likiery, nie zmiatają się przy domieszcze spirytusu i nie czuć ich wódka, a tylko **zapachem** oryginalnych francuskich likierów. Wobec tego, że ostatnimi czasy bywają także podrabiane z podobnymi etykietami, **ostrzegamy przed falsyfikatami** i prosimy uważać na prawdziwe etykiety firmy „Wyskok” z aeroplanem, gdyż tylko za takowe jesteśmy odpowiedzialni.

Wyskok-Bielsko.

Ządać wszędzie likiery „WYSKOK” z aeroplanem. Główna reprezentacja i skład główny: **A. I. Chasilew, Łódź, Cegielniana 32.**

Dr. Prybulski
choroby skórne włosów weneryczne i moczopłotowe
Leczenie światłem (Lampa Kwarcowa) i promieniami Roentgena od 9-11-4-8, od 3-5 dla pań Zawadzka 10
tel. 25-38.

Dr. med. P. BRAUN
Poludniowa 28
Chorób skórnych i wenerycznych i moczopłotowych. Przyjmuje 8 i pół do 10 i pół, 1-2; 5-8 paśmie 4-5. W.U.Z. nr. 281.10. XII.21 11020-10

Dr. med. DUTKIEWICZ
Ordynator Szpitala Miejskiego dla chorób skórnych i wenerycznych
Piotrkowska 30
Przyjmuje od 10-11 i pół rano i od 4-7 p. p. w ołdziele i święta od 9-1 w poł.

MAGAZYN
bielizny i towarów galanterijnych
A. Spodenkiewicza
Piotrkowska 150
Konstancyńska 26
poleca praktyczne
podarki gwiazdkowe.

RUTYNOWANY buchalter-bilansista i korespondent,
pierwszorzędna siła, władający rosyjskim, niemieckim i słabiej francuskim, chrześcijańskim, lat 30, kawaler smieni posadę od 1 stycznia lub później. Łaskawe oferty sub „Buchalter” do Kurjera Łódzkiego.